

MAGYARÁG

Proprietar: „Frima” S. A. înreg. la Trib.
Bihor Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PĂȘTOR EDE

Fondator: PĂȘTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. Zoltán Eugen

Înregistrat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihor Dos. No. 810—1938, Ordonanța No. 15—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4

TEMET AZ ORSZÁG

Harangok gyászos zugása, lobogók fekete lobogása, szívek könnyes dobbanása, emberek lassu lépte, milliók sóhajának subanása hömpölyög az égi lilával és vakító fehérrel szent csendbe vont koporsó után. Az ország temeti a halott királynét.

Fenn a hegyekben, hova máskor pazar zuhogással ömlék a napfény, most könnyű felhők vonnak gyászfátyolt a ragyogó égtányér elé. A kékségbe huzódó hegyek, mik úgy cipelik magukkal évezredek álmaik szílyát, hogy elterült nagy testük alatt meghajlik a föld tengelye, néma csendbe huzódnak közelebb egymáshoz. A réti virágok riadt testtel remegnek a könnyű szellő bánatos simogatása alatt... Csend van a hegyekben. Ma nem hajtották ki a vidám báránykakat és a komor tekintetű medve sem csatangol mézet lesve a vizmosa csapásokon.

S a falusi templomokban szívtetpően száll az ének a végtelenség felé. A román és a magyar szöveg összekulcsolódik, mint a szentelt kalács fennott teste. Más nyelv, de ugyanaz az érzés és ugyanaz a ritmus, mely alázatosan fejet hajt a halál végtelenbe nyúló hatalma előtt. És száll az ének a testvéri magosságok felé, összekulcsolt ritmusban, összeberülő érzésben.

Az ország temeti a halott királynét...

És a balcici és a brani virágok gyenge testű lakói, a havasi gyopár és a magyar tulipán összebörülő testtel hajolnak meg a szél nehéz lehelete alatt: harmatuk és hímporuk összekeveredik s szálló fátyolként hömpölyög nehéz illatok hullámaival. Minden, minden: földi lény, gyenge virág, bodros erdő, kitárult mező kereső szemmel fordul a szabad ég felé, hova elszáll egy felséges lélek s magával viszi azt a nagy szent titkot, mi neki élete volt s mi örök dicsőségbe vonja földi alakját: hogy kell minden embert emberi szívvvel, nemes lélekkel, egyformán szeretni...

A vármegyei prefektura útján a következő táviratok mentek Bucureștibe:

Öfelsége II. Carol király București

Bihormegye népe az ország nyugati határán mélyen megrendülve a jóvátehetetlen veszteségtől, amely felségedet és az egész románságot érte, az Ön felséges és dicsőséges édesanyja és királynőnk, minden románok első urnője elhunytával érte, forró imát küld az ég felé, nagy és áldozatos lelke nyugalmaért, kérve felségedet, fogadja mélységes fájdalomának és kegyeletes hódolatának kifejezését. A nagy halott képét örökre megőrizzük szívünkben és az iránta való mélységes és örök hála mindnyájunkat lelkesíteni fog és megerősít a szeretet, a hit és a rendíthetetlen hűség érzésében, melynek kifejezését mély hódolattal tolmácsoljuk a nagy fájdalom ez órájában.

Florescu ezredes, Bihormegye prefektusa.

Öfelsége II. Carol királynak București

Bihormegye közigazgatási tisztviselői mélységesen megrendülve és fájdalommal eltelve felséged bölcs édesanyja időelőtti elhunytá miatt és elvesztése fölött annak, aki a román nép patronája volt s aki a nemzet nehéz óráiban rendíthetetlen őrzőként állt a nagy román haza megteremtésénél, mélységes alázattal hajolunk meg a koporsó előtt, melyben Nagyrománia első királynője nyugszik és alázatosan kérjük felségeket, fogadja határtalan szeretetünk, hódolatunk és hűségünk kifejezését mindnyájunkért, akik egy emberként állunk a trón körül, részt kérve a nagy fájdalomból.

Chirila Augustin,

alispán, a vármegyei közigazgatási tisztviselők egyesületének elnöke.

Öfelsége II. Carol király București

Ma, amikor a gyászba borult ország a legbölcsebb királyné halálát siratja, Bihormegye ortodox hitű románsága (FOR), amely a lelkében őrzi Mária királyné, az Ön dicsőséges édesanyja, az összes románok egyesítőjének és nagy harcosának képét, imafohással fordul az éghez lelke nyugalmaért és határtalan szeretettel és alattvalói hódolattal veszi körül a trónt és a hősi dinasztia, arra kérve a minderhatót, adjon felségednek teljes erőt a kegyetlen fájdalom elviselésére, ami felségedet és az egész népet sújtotta.

A Bihori Ortodox Román testvériség elnöke:

dr. Ion Picu Bancila.

Florescu ezredes-prefektus, mint a kormány képviselője az alábbi részvétvértíratot kapta:

Bihormegye prefektusának Oradea

Az oradeai és bihormegyei postatisztviselők, megemlékezve ma Öfelsége Mária királyné, a háborus sebesültek, árvák és özvegyek anyjára, a román nép vezérszavának elhunytáról, tiszteletteljesen kéri Önt, méltóztassék fogadni kegyeletes hódolatunkat és Öfelsége II. Carol király előtt tolmácsolni részvétünket, amelyet felséges édesanyja elvesztése feletti fájdalomban érez.

A postatisztviselők révén:

dr. Bogdan Gheorghe, postafőnök.

Zárórak a temetés napjára

Az oradeai rendőrkvesztura közli, hogy vasárnap egész nap zárva tartandók mindazok az üzletek is, melyek máskor

vasárnap nyitva vannak. Ezek az üzletek csupán este 8 órakor nyithatnak. Kivételt képeznek azok a vendéglők és bodegák, melyekben ebédet is kiszolgáltatnak. Ezek az üzletek,

valamint a cukrászdák délután háromig tarthatnak nyitva és este 8 órakor újból kinyithatnak. Élelmiszerüzletek délelőtt 10-ig nyitva lesznek s ugyan-csak délelőtt 10-ig lesz piac is.

A bucurestii viszontlátás...

Mária királynő „Életem meséje” című könyvének egyik legszebb része ez a költőien szép írás, mely egyúttal befejező részlete is a nagy munkának.

Cotroceni, 1918 december!

Visszatértünk! Valóban hazakerestünk két évi kényszer-távollét után. Bátorodjam-e kimondani a nagy szót? Győzelmesen tértünk haza!

Hogyan próbáljam leírni a lelki megrázkódást napját, amin keresztülmentünk. A jelzők üresen csengenek, ha papírra akarod vetni. A lelkesedés, a delirium napja volt. A közlekedési nehézségek ellenére az ellenség okozta pusztítás

Mária királyné
a gyermek Károllyal

dacára minden a legkisebb zavar nélkül telt el, még az idő is kedvező volt, de a zivatáros esők az előzetesen elrontott utakat vízzel árasztották el. Vonatunk mégis a közelbe érkezett az előírt órára. Megvallom, hogy hallatlanul felzaklatottan éreztem magamat, ujjaim reszkettek, amikor begomboltam a katonai tunika gombjait, amit — a bőr csizmával együtt, — ahogyan a szabályzat előírja — előkészítették számomra erre a körülményre.

A mogoşoia-i állomáson Berthelot tábornok és néhány francia és angol tiszt fogadott és természetesen a mi tábornokaink Prezannal az élén.

Ott volt Rosetti is, barátságos arcán ragyogó mosolygással. Elképzelheti valaki, milyen megindulással köszöntöttük egymást. A lovak az állomáson várakoztak. Én a nagy és erős Jumbora szálltam fel, amely valóságos paripa, erőteljes állat, amelyet semmiféle láрма sem zavarhat meg.

Okos, bizalomra érdemes lény, olyan aminőre ezen a viharos tüntetési napon szükségem volt.

Carol lovon vonult be a városba ezrede élén, lányaink pedig előre mentek egy négylovas hintón. Mi maradtunk utóljára. A király mellett,

Nicky az egyik oldalon, Berthelot tábornok a másikon. Utánunk jöttek a tábornokok, adjutánsaink és így vonultunk végig ünnepélyesen a jólistéri Kiseleff sosszén, amelyen számos csapat sorakozott fel, előbb a franciák és angolok, azután a mieink, az élén az én ezredek: a 4-es huszárezred.

Most először üdvözölhettem szövetséges csapatokat hazánk földjén. Az öröm, hogy körülöttünk láthattuk őket, csaknem több volt, mint amennyit el lehet viselni. Láthatom végül barátainkat! Remény nélkül váltunk el tőlük, világtól távoleső sarokvárosban. A világháború idején soha nem voltam összeköttetésben a szövetséges csapatokkal, csak az oroszokkal, de ezek végül inkább borzadályt keltek, mintsem támogatásunkra lettek volna.

Az út közepén papok sorakoztak fényes ruhákban, eljöttek, hogy megáldják visszatérésünket, a mi zászlóinkat és a szövetségeseket. Ünnepi énekek hangzottak fel és ideadták a keresztet, hogy csókoljuk meg.

A második megállás a Victoriei-terem volt. Itt a szokás szerint a polgármester fogadott kenyérrel és sóval, kormányunk, számos volt miniszter mindenfelől, a diplomáciai testület és egy sereg lelkes hölgy, akik virágzuhataggal borítottak, amit nem a legkönnyebb elviselni, ha az ember lovon van. Ezután a románok szívének oly kedves, régi híres Calea Victoriei-n beléptünk a városba. A király, én, Nicky és Berthelot ugyanilyen sorrendben csapataink élén vonultunk, amiket a szövetséges csapatok követtek. Valóságos győzelmi bevonulás volt fővárosunkba. A város teljesen megörült. Az lehetett a benyomásod, hogy a házak és kövek is együtt hurráztak a tömeggel.

Mindenfelé zászlók lengtek az ablakokban, a háztetőkön, fáklyák és zászlócskák minden gyermek kezében. Piros, sárga, kék szimfónia. Én a Jumbo erős hátáról a tömeg feje felett nézhettem el, minden ház ablakába és elfoghatam a lelkesedést minden arcra, hogy válaszoljak minden mosolygásra, hogy észrevegyem minden gyermek izgalmát és érezzem a népem örömeiben való közeli osztozást. Minden felénk fordult és az a sok ezer kinyújtott kéz mint ha újból átvette volna uralkodóit, akiktől két keserű éven át el volt választva.

Bucuresti megismerte a meg szállás minden borzalmát a könyörtelen elnyomók uralma alatt, akik súlyos zsarnokság alá vetették a népet. Nem

volt az ember ur a lelke felett. Sárgaarcu, lehajtott fejű románunk kénytelen volt sorsának megadni magát. — Egyetlen hang sem merészelt a süttetésből kiemelkedni, senkinek sem volt joga szabadon dolgai után járni, azokon kívül, akik megegyeztek az ellenséggel; a hűségesekek súlyos percekkel éltek át.

Most pedig a két rettenetes év után győzelmesen tértünk vissza, a szerencsétlenség és megalázás ellenére Románia évszázados álma valóra vált. Nem csodálható, hogy a nép annyi örömtől elvesztette józanságát, nem lehet csodálkozni azon, hogy a lábaink alatt mozgó kövek is úgy tűntek, mintha éljeneznének és meg részegülnének a visszatérés dicsőségétől.

Felülről nézve a felém forduló arcokat, úgy tűnt nekem, hogy mindegyik szemből kioldvasom az átélt szenvedést.

Menetünk a térig haladt, ahol Mihai Viteazul szobra és a balkarba tűzött kard emelkedik. Amióta az országba jöttem, mint ártatlan és országa után vágyakozó menyasszony, 1893 óta minden év május 10-én, itt vettem részt a felvonuláson, de soha ilyen parádén, amelyen résztvevett a francia és angol hadsereg. A nép lelkes hurrázással kísérte a felszabadítók elvonulását, akik a Dunán túlról jöttek, messzi utról, hogy mellettünk legyenek ezen az ünnepi napon.

A felvonulás után Te Deum következett a metropolitáson. Amíg megérkeztek a vendégek, tíz perc időm volt, hogy az uniformist felcseréljem ünnepi ruhával. A mise rövid és ünnepélyes volt. A sötét templomot 1000 fáklya világította be s amikor letérdeltem, hogy az Urnak köszönetet mondjak, a kórus énekjének hangjai hallatszottak fejkünk felett. Amikor kiléptünk a templomból, élénk lépett Grigorescu tábornok és a hadsereg nevé-

ben arra kérte a királyt: fogadja el a marsall-botot. Ezt az eszmét én adtam a tábornokoknak, akik lelkesedéssel beleegeztek, Nandu számár, azonban váratlanul jött. Mélyen meg volt indulva.

Ezután hazafelé indultunk, otthonunkba, Cotroceni-be, ahol Mircea két éven át egyedül feküdt és várta visszatérésünket. Mircea a kisfiu, akit el kellett hagynom!

Annyi nyugalom volt drága és öreg alig kivilágított templomunkban. Letérdeltem és arcomat kezembe rejtettem: „Mircea hazajött”. De Mircea halott volt, sem az öröm, sem a fájdalom nem tudta megindítani. Mircea halott volt.

A széles világon annyi halott van, annyi vitéz legény minden országban, akik ma nem örvendhetnek a győzelem órájának, sem nem sirhatnak a legyőzés pillanatában.

„Azért dicsérem inkább a halottakat, mint az élőket. Bol dogabb mint ők az, aki nem volt életben és nem látta mind azt, a rosszat, ami a nap alatt van.”

Itt ki engedem hullani a tollat a kezemből. Nem a mese vége, mert csak a tündérmesék végződnek boldogsággal, örök boldogsággal, de ez nem tündérmese, hanem az én életem meséje.

Ami ezután következett, hosszú, nagyon hosszú, talán feljegyzésre méltó, de mégis jobb, ha itt befejezem a könyvet, most amikor visszatértem Mircea sírházához és régi otthonunkba. Egy napon talán meg fogom írni, hogy mi következett.

Majd meglátom. Ma úgy érzem, hogy be kell fejezzem egy olyan ember szavaival, aki sokat ismer a királyok fájdalmaiból.

„Ezt a fájdalmas törődést az Isten azért adta az emberek fiainak, hogy megacélosodjanak általa. Láttam minden munkát, amit a nap alatt kifejtének és ime: minden sivárság és a gondolat megrázkód- tatása.

VIZUMOKAT

leggyorsabban intéz
lapunk kiadóhivatala:

Magyar vizum	575 Lei
Magyar vizum átutazásra	280 Lei
Cseh vizum	110 Lei
Német vizum	900 Lei
Svájc vizum	610 Lei
Lengyel vizum	830 Lei
Francia vizum	520 Lei

Este 7 óráig beadott vizumozást másnap este 6 óráig pontosan teljesítünk

40 tanu vádolja Nojorid perceptorát

Fél Nojorid község bevonult a tegnapi oradeai törvényszéki tárgyalásra. A vádlott Buzoianu-perceptor, aki 24.000 lejes differencia miatt került a vádlottak padjára. A falu lakosai különböző összegekkel tartoztak a kincstárnak és az összeg egy részét bonnal lehetett befizetni. A perceptornak készpénzzel fizették be az összeget, aki ezért, valami engedményt is adott nekik. Ő maga viszont bont tett be a pénztárba és a differenciát megkereste. Ezenkívül ha az adósok egyenként fizették volna be az adósságot, kiscimletű bonokkal egyenlítették volna ki. A perceptor azonban több adós tartozását összevonva, nagy cimletű bonnal fizette be a tartozást. — A nagy cimletű bonok tudvalevően olcsóbbak és a perceptor itt is keresett valamit. f

A tárgyalásra mintegy 40 paraszt jött be, akik mind becsapva érzik magukat és kártérítést követelnek. A perceptor védekezésében hangoztatta, — hogy tényleges megkárosítás nem történt és effektív kárt sem a pénzügy, sem a parasztok nem szenvedtek. A bíróság Tautu kontrollor és Berariu

szakértő felvilágosításai alapján sem látta világosan a tényállást, elrendelte a pénzügyigazgatóságról az iratok beszerzését és addig a tárgyalást határidő nélkül elhalasztotta.

Tacian védő kérte Buzoianu szabaddlábrahelyezését — arról is inkább, mert őt a pénzügyigazgatóságon tartott fejelemi vizsgálat során nem ítélték el — a bíróság azonban fogvatartása mellett döntött.

ORADEA VÁROS POLGÁRAI!

Ófelsége Mária királynő földi maradványait Curtea de Argeşen vasárnap, július 24-én, délután 5 óra 30 perckor helyezik örök nyugalomra.

Ezen a napon és ebben az órában istentisztelet lesz az ország területén minden város és minden falu templomában, gyázmise lesz, amelyen a hatóságok, tisztviselők, iskolák zászlóval vonulnak fel és résztvesznek a nemzeti kulturális és szakmai egyesületek.

Felhívást intézünk Oradea polgárságához, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt ezen a mély kegyeleti aktuson és fejezzék ki utolsó hódolatkénti örök hálájukat és elismerésüket Annak elvesztéséért, aki örökre megmarad népünk szívében és aki ma Románia történelmének dicsőséges oldalaira kerül fel.

Oradea, 1938. július 22.

Florescu Vasile ezredes
prefektus.

Cornel Cărpinişeanu
polgármester.

Lezuhant egy repülőgép az aradi Mures-parton

Arad, jul. 23. Tegnap délután 5 órakor egy cluji Potez 25. gyártmányu repülőgép, a mely Arad felett gyakorlatozott, lezuhant. A Mureş partján. A szerencsétlenség úgy

történt, hogy a repülőgép egy kábelbe ütközött és propellerje letört. A pilóta leállította a motort és kényszerleszállást akart végezni, de egy újabb kábelbe ütközött, amit elszakított. A repülőgép irányt változtatott és egy akácfába ütközött és kettétörve lezuhant. A repülőgép két utasa, Popescu pilótahadnagy és Ionuţ megfigyelő könnyebben megsebesültek.

—

Uj terv szerint négy tartomány lesz Csehszlovákia?

Párisból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter tegnap délután megbeszélést folytatott a párisi csehszlovák követtel.

Hírek szerint részletek terjedtek el a nemzetiségi statutum tervezeteiről, amely négy tartományra osztaná Csehszlovákiát.

1. A szűkebb értelemben vett Csehszlovákia 7 millió cseh és német lakossággal.

2. Morvaországra és Sziléziára 3 és fél millió cseh, német és lengyel lakossal.

3. Szlovákiára 3 millió 300 ezer szlovák, magyar és német lakossal és

4. Ruthén földre 725.000 rutén, magyar, német lakossal.

Ezek a tartományok, saját tartományi nemzetgyűlést kapnának, amelyek közvetlen képviselői kamarákra oszlanak. A tartományoknak jelen-

tékony önkormányzati hatáskörük lesz és megyei és községi tanácsokat alakítanak. A tartományi gyűlések hatáskörébe tartoznak a közigazgatási és

helyi önkormányzati kérdések. A prágai parlamentnek tartják fenn a döntés jogát a pénzügyi, külpolitikai és honvédelmi kérdésekben.

Hét hónapig aludt egy bolgár vasúti hivatalnok

Szófia, július 23. Csak tegnap sikerült felkelteni hét hónapig tartó mély álmából Sztojko Pavlo vasúti hivatalnokot. A vasúti hivatalnok még múlt év december 2-án, szolgálatából hazatérve, lefeküdt aludni és azóta egyfolytában aludt. Az orvosok minden erőfeszítése hiábavaló volt: az

alvó embert nem tudták felkelteni.

Tegnap azután rázatlanul mégis sikerült az alvó embert felébreszteni. Pavlo fizikailag jól érzi magát, annak ellenére, hogy a mesterséges táplálással csak egynegyedét lehetett a szükséges tápláléknak szereznie juttatni. A héthónapos

álmából felébredt vasúti hivatalnok nagyon csodálkozott, mikor közölték vele, hogy több mint kétszáz napig egyfolytában aludt.

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román-magyar, magyar-román szótár egy kötetben, ára 25 lei.

fejfájás

ellen

Beretrás, parxtilla!

Tömegszerencsétlenség a raktárban

Calaraşi, jul. 23. Orezu községben borzalmas vihar pusztított. Gh. Marculescu birtokán a vihar összedöntött egy raktárt, amelyben több gyermek és asszony keresett menedéket. Három gyermek és egy asszony meghalt, egy asszony súlyosan megsebesült.

Véres zavargások egy csikágói gyártelepen

Csikágó, július 23. Az egyik csikágói gyártelepen kedden véres zavargások törtek ki a sztrájkoló munkások és sztrájk török között. A sztrájkolók megtámadták a dolgozókat, a munkásokat, akik rendőri segítséget kértek. A rendőrség könnyfakasztó gázbombákkal kergette szét a sztrájkolókat, akik közül huszat meglehetősen súlyos sebesülésekkel vittek a kórházba.

Agyonlőtték a kínai rendfenntartó bizottság elnökét

Shanghai, július 23. Shanghaiban tegnap újabb véres merénylet történt. Agyonlőtték a shanghaii kínai rendfenntartó bizottság elnökét és alelnökét abban a pillanatban, amikor a japán hatóságokhoz megbeszélésre indultak.

Kegyelmet kapott az órataragó rab, aki a királynak ajándékozta remekművét

Egy régi gyilkosság története, ahogy a kiszabadult tettes elmeséli

Jradea, július 21. Középmagas, kopottas ruhájú férfi áll tisztességtudóan Fogas Justin dr. a városi kulturális osztály főnökének szobájában. Negyvenöt évesnek néznéd, pedig nincs több harminckettőnél. De az utolsó nyolc esztendő a sódányában töltötte és a sódányában eltöltött nap egy évet öregít.

— Egy tisztviselő kikíséri az állomáshoz, megváltja a jegyét a szülőfalujáig — mondja a népjóléti ügyosztály főnöke. — A polgármester ur kiutalta a vasuti jegy költségét.

A férfi csak áll, kalapját forgatja. Nehezeze esik a beszéd, de látszik, hogy valamit még akar mondani:

— Főnök ur kérem... tartozom annak az embernek is, aki néhány nap óta szállást adott. Azzal mi lesz?

— Most szépen hazamegy és majd hazulról ír, hogy megfizeti adósságát... Nem szeretné már látni gyermekeit?

— Dehogyan is nem. Hiszen azt hittem, sohasem látom őket...

Lassan mégis megered a szó belőle és Holot Gheorghe életfogytiglani kényszermunkára ítélt fegyenc elmondja bűnbeesésének és kiszabadulásának történetét.

A cluji Hoja erdőbeli kettős bűntény.

Nyolc esztendővel ezelőtt kettős bűntény tartotta izgalomban Cluj városát. A Hoja erdő egyik vendéglőjében egy huszár-szakaszvezető meggyilkolt egy csendőrkapitányt és egy őrmestert. A gyilkosság indító okát a mai napig is homály fedi. A nyomozás akkor azt állapította meg, hogy a gyilkos részegen kötött bele a kapitányba, aki pofonütötte a tiszteletlenül viselkedő alantását, aki hazament revolveréért és agyonlőtte a kapitányt, majd a segítségére siető őrmestert. Arról is beszéltek akkor, hogy Holot Gheorghe szemérméltetésből gyilkolt — egy nő miatt.

Egy nő miatt...

— Egy barátommal mentem a vendéglőbe — mondja Holot Gheorghe. A barátom defektív volt. Egy kémnőt köröztek akkor. Nála volt a fényképe. A nő ott ült az asztalnál. Felismertük a fényképről. Igazoltatni akartam. A kapitány ezért felelősségre vont és pofonütötte. Én eltűrtem a pofont, de később a revolverem is előkerült. A kapitány ugyan is kardot rántott és karomba vágott. Nem tudom hogyan, a

revolverem elsült és a kapitány holtan rogyott össze. Akkor az őrmester támadt rám bajonettel. Én a revolveremmel védekeztem. Ő is meghalt. A nő — a kémnő közben elmenekült. Ha akkor elfogják minden másképp fordul. De a tárgyaláson nem tudtam beigazolni, hogy miatta történt... Életfogytiglani kényszermunkáraitélték...

A történet meglehetősen fantasztikus. Lehet, hogy Holot Gheorghe csak a sódánya mélyén fundálta ki, amikor feltette magának a kérdést: miért ölt meg ő két embert? És nem akarta önmagának azt a feleletet adni, hogy az alkohol vitte rá a bűnre. Huszár-szakaszvezetőket nem bíznak meg kémnők üldözésével...

— Négy évig nem láttam a napvilágot — mondja Holot Gheorghe. Megláncolt lábakkal dolgoztam a targu-ocnai sódányában. Négy év után a szigorított rendszer megszűnt és már a földre is feljöhettam. Kitanultam a mechanikus mesterséget és elhatároztam, hogy juharfából órát készítek öfelsege számára.

— Két évig dolgoztam az órán. Minden rugóját, minden egyes darabját fából faragtam ki. Végre elkészült az óra. — Félméter széles, egy méter magas.

Minden 14 napban egyszer kell felhuzni.

Amíg a munka el nem készült, senkinek sem szóltam. Amikor az óra kész lett, jelentkeztem a börtönigazgatóságnál raporton. Megmondtam, hogy művemét Öfelsege II. Carol királynak akarom elküldeni. Az igazgató megnézte az órát, nagyon megtetszett neki és azt mondta, hogy ha elküldöm Bucurestibe, lehet, hogy nem kapok érte semmit. — Lehet — mondtam — de én mégis Öfelsegének akarom felajánlani...

— Így aztán az órát elküldték Bucurestibe, ahol egy szakértő bizottság vizsgálta felül. A bizottság megállapította, hogy az óra kifogástalanul működik. Ezután rendelet jött a targu-ocnai fegyház igazgatóságához, hogy

engem vigyenek el Bucurestibe.

— Tizenkét fegyőr kísért a fővárosba. Kezemen lábamon bilincs volt, amikor tizenkét szobán keresztül bevezettek legmagasabb pártfogom elé. Az óra ott volt az asztalán. Rögön parancsot adott, hogy

vegyék le rólam a láncot.

— Te csináltad ezt az órát? — kérdezte.

— Én, Felség.

— Jól van fiu. Ismerem ügyedet. Most visszamész a fegyházba néhány nap múlva szabad leszel.

... 16 nap múlva hivatott az igazgató és közölte velem, hogy szabad vagyok. Az uralkodó elengedte hátralevő bűntetésemet. Vasuti jegyet adott kezembe Clujig, hogy ott jelentkezsem a hadtestparancsnokságnál. S azután megnyitottam a börtön kapuját... Én félve néztem hátra. Nem akartam elhinni, hogy egyedül mehetek az utcán és nem jön nyomomban fegyőr.

Még most sem akarom hinni... Pedig már civil vagyok. Az ezredemtől a formaságok elintézése után elengedtek, de csak idáig kaptam jegyet. A satumarei Josip községbe, szülőfalumba nem tudtam már el

jutni. Pedig ott van két gyermekem a szüleimnél.

Bancsa József a targu-ocnai fegyencek között.

— Kik vannak Targu-Ocnán?

— Ott minden fegyenc egyforma. Nincs rangkülönbség. A főhadnagy, akit a lisztpanamáért ítélték el, éppen úgy dolgozik a sódányában, mint Bancsa József az oradeai szőlőhegyi gyilkos. Lánc a lábán, csákány a kezében: ez az élete a sódányában... És évekig nem látni az Isten áldott napját... A szabadságot csak az tudja élvezni igazán, aki akár egy napig is volt a sódányában. Hát még egész életre odaítélve lenni...

— Siessünk, Holot. Leksünk a vonatról. Nem láthatod már ma gyermekeidet...

— Főnök ur, ha lehet mégis inkább holnap reggel mennék. Csak vissza akarok menni a szállásadómhoz, aki olyan jó volt hozzám... Megmondom neki, hogy haza megyek, de mihelyt munkához jutok, megfizetem adósságomat. Lehet, hogy csinállok egy másik főrát és eladom. Mégsem mehetek el minden bejelentés nélkül. A becsület.

Most jött ki Targu-Ocnáról Kétszeres gyilkos.

S a sódányában mégis megtanulta mi a becsület...

Pásztor Miklós.

Hálálra gázolt az autó egy kerékpáros nő

Békéscsabáról jelentik: Tegnap este Uhrin Dorottya 16 éves leányt elütötte egy gépkocsi, amelyet Tólos Ferenc gépkocsivezető vezetett. A leányt kórházba vitték, ahol szerdán délelőtt meghalt. A gépkocsivezető előadása szerint a leány kerékpárjával haladt előtte és oly hirtelen fordult be egy uccába, hogy már nem tudta elkerülni. A gépkocsi saihányója elkapta a kerékpárt és keresztülment a leányon.

Bekormozott arcu, álarcos banditák fosztottak ki egy falusi házat

Lugoji tudósítónk jelenti: Ohaba Lunga severinmegyei községben az elmúlt éjszaka két és három óra között két álarcos, bekormozott arcu ismeretlen egyén hatolt be Dumitru Avram gazda házába. A házban a gazda feleségét találták, akitől pénzt követeltek. Az asszony nem volt hajlandó megmutatni, hol tartja férje pénzét, erre megkötözték, ki-

nozni kezdték, amíg be nem vallotta a pénz rejtékhelyét. Az álarcos rablók, miután magukhoz vették a megtalált tizennyolcezer lejt, eltűntek. A megkötözött asszonyra reggel találtak rá a szomszédok. A támadókban az asszony az álarc ellenére is felismert két falubeli legényt, akik tényleg el is tűntek a községből.

Küldje gyermekét a tengerpartra!

Mangalia, a „PLAJA COPILOR” gyermeknyaralótelep

Dr. Imas M. Róza, Párisban speciális gyermekorvos vezetésével különleges ellátást nyújt Torna, sport, napfürdő, stb. szakszerű felügyelet mellett. **Speciális gyermek konyha naponta 5 étkezés.** Román, magyar, német társalgás. Talékozottat ismerttetést küld és jelentkezéseket felvesz **Dr. Imas Róza** București, Str. Nicolae Filipescu 32. Telefon: 2-44-76. Nyitva szeptember 15-ig.

Aki „magánúton” inkasszálta a pénzügyigazgatóság kinlevőségeit Oradeai sikkasztó pénzügyi tisztviselő a törvényszék előtt

Ez év tavaszán az oradeai pénzügyigazgatóságon visszaéléseknek jöttek nyomára. Turner Elias a III. percepcia tisztviselője ki akart térni a felelősségre vonás alól, Constanța hajóra szállt s Palesztinába akart menekülni. A hajón azonban elfogták, visszaszállították Constanța, ahol bevallotta, hogy visszaéléseket követett el és így mintegy 165.000 lejti tulajdonított el. Turner az adófizető cégektől — bár erre, mivel nem volt pénztáros, nem lett volna joga — elvette a befizetésre szánt pénzt. A cégeknek azután kiadta a nyugtát, viszont a pénzügyigazgatóságon maradt ellennyugtákra kisebb összegeket vezetett és ezeket a csekélyebb összegeket fizette be a pénztárba is.

Turner ellen megindult a büntügyi eljárás, előzetes letartóztatásba helyezték és ügye tegnap délelőtt a törvényszék szüneti tanácsa elé került.

A tárgyaláson Turner sirva tette meg vallomását. Elmondta, hogy öt gyermeke van, az egyik beteg volt, operálni kellett, nem volt pénze és csak ilyen módon tudott pénzhez jutni. Tautu kontrollor szakértői véleményt adott. Bejelentette, hogy az államot nem érte kár, mert az adófizetőktől — mivel nem szabályszerűen a pénztárnál fizették be — behajtja ezeket az összegeket. Halmageanu a pénzügyi jogügyi osztályának főnöke, — a pénzügy nevében mindössze 1 lej erkölcsi kártérítést kért.

A Florenz mérleggyár, az ITO textilgyár tisztviselői után Gabel Sándor az ortodox zsidó hitközség főjegyzője, majd Farcuta perceptor tesz vallomást.

Popescu ügyész a vádbeszédben kifejti, hogy Turner hamisítást követett el és a közpénz hűtlen kezelésével, sikkasztással vádolja. Azonban tekintetbe veszi az enyhítő körülményeket: azt, hogy Turner öt gyermekes családapa.

Pacala ügyvéd, Turner védelmére tagadja, hogy Turner közpénzt tulajdonított volna el. Ő nem mint pénzbeszedő, hanem mint közvetítő vette át a pénzt és így — mivel nincs közpénzről szó — közpénz sikkasztásáról sem lehet beszélni. Turner könyvelési szakértő, banktisztviselő volt, aki állásából kikerülve kénytelen volt a pénzügyi ügyeknél kisfizetési állást elfoglalni. A fizetéséből nem tudott megélni és így nyult idegen pénzhez — ez azonban nem közpénz sikkasztás.

Pacala ügyvéd után, dr. Zigarette Miklós tartotta meg védőbeszédét és fejtegette, hogy Turner nem közpénzt, hanem

magánpénzt kezelt el. Elismeri, hogy hibát követett el, kétségtelen, hogy, bizonyos bürokratikus hanyagság történt, ez azonban még csak nem is szélhámoskodás, hanem egyszerű bizalommal való visszaélés, ami ennek a szegény embernek az esetében, legalább is megma-

gyarázható.

Az utolsó szó jogán Turner könnyektől elfúló hangon a felmentését kérte, mert — mint mondotta — pénzkereső hiányában éhenhalnak a gyermekei.

A bíróság az ítéletkihirdetését július 27-re halasztotta.

Csökkent az idegen alkalmazottak száma a vállalatoknál

A munkaügyi miniszter hivatalos megállapításai

București, július 23. — A munkaügyi miniszteriumban értekezletet tartottak. Ralea munkaügyi miniszter elnöklétével, amelynek fő tárgyalási pontját a nemzeti munkavédelmi törvénnyel kapcsolatosan elért eredmény képezte. Stavri

Cunescu munkaügyi vezérigazgató beszámolt az utóbbi két év eredményeiről és közölte, hogy az idegerek száma jelentősen csökkent a vállalatoknál és sok, nem kívánatos idegent távolítottak el az országból.

Győzött, de megball

28 korszó sör megivott, kettőt a fejéhez vágta

Brünn, július 23. A napajdelai Horák vendéglőben tegnap Kovarovic István 36 éves gyári munkás, a Bata-művek alkalmazottja, Ullmann János lengyel állampolgárral sörözött. A két munkás sörívő-versenyt rendezett, amelynek során Kovarovic 28 korszóval legyőzte Ullmann, aki csak 24 korszó

sört tudott meginni. Ullmann a verseny elvesztése annyira kihozta sórából, hogy a verseny után még további két korszó sört rendelt s a korszókat gyors egymásutánban Kovarovic fejéhez vágta, aki holtan terült el a sörverseny színpadán. Ullmann a csendőrség letartóztatta.

KALAND A VILLAMOSON

A FIATALEMBER, aki felszállt a villamosra, kétküvegű pápaszemmet visel a napsugar alatt. Megjegyzem: borús idő van, nem is volna rá szükség. Mellette egy köpcös, nyírtfejú úr áll, gomblyukában kis virággal.

Azt mondja a köpcös úr:

— A kék üveg, kérem, nem védi a szemet. Ellenkezőleg. Art neki.

A pápaszemes fiatalember csodálkozva fordul feleje.

— Igen — folytatja a köpcös úr —, olvastam egy kitűnő orvostanár cikkében. Egyenesen árt. A zöld az jó, a szürke is jó. A kék nem jó.

A szemüveges fiatalember azt mondja, nagyon kimért hangon, mint egy francia tárgyalási darabban szokás:

— Nem emlékszem rá, hogy tanácsot kértem volna öntől. Olyan szemüveget hordok, amelyet akarok. Ön pedig legyen szíves, törődjék a saját dolgával.

A köpcös úr meghökken. Lát szik, hogy a durva visszautasítás szíventalálta. Elvörösödik és ezt mondja:

— Kérem, én csak jót akartam. Udvariassága megérdemelné, hogy elégtételt kérjek, de belátom, hogy igazam van. Az ember ne akarjon szíveséget tenni, kéretlenül. Bocssom meg.

Most a fiatalember van zavarában. Restelli a villamos közönsége előtt, hogy így lefőzzék.

— Nem úgy gondoltam — mondja —, tulajdonképpen csak meglepett a váratlan megjegyzés. Neve Barna.

— Sökuti vagyok — mondja a köpcös úr felderülve.

Kezelnek.

— Szóval ön azt javasolja... — mondja a fiatalember.

— Határozottan, kérem — kap szavába a köpcös úr —, határozottan, úgy olvastam...

A városháza előtt azt mondja a fiatalember:

— Nagyon örvendtem. Itt le kell szállnom.

— Leszálok én is — mondja a köpcös úr.

— Parancsoljon.

— Csak ön után tessék.

Elénk beszélgetés közt tűnnek el a szemem elől.

János bácsi

mit szól maga az angol királyi pár fényes párisi fogadtatásához?

— Nagyon szíves volt, csak azt nem értem, hogyha Hitler elküldte szárnysegígyit, hogy kikutassa miről beszélnek, miér gye Londonban, szintén levő Párisba. Vagy tán Londonba jobban tuggyák, hogy mit tárgyalnak Párisban, mint Párisban.

— Allítólag Hitler levelet küldött Chamberlainhoz és ebben békeszándékát hangoztatja.

— Csemberlány is szeret levelezni. Hun Musszolinynak ír levelet, hun Dalagyijának, hun pedig Hitlerrel levelezik, sőt olvastam, hogy egy képviselőnek, aki mekkérdezte, hogy miért járt Hitler szárnysegígy gye Londonban, szintén levélben válaszolt. Most már csak arra vagyok kíváncsi, teszi ezekre a levelekre repülőbégget, tekintettel arra, hogy most szavaltta meg az angol alsóház a repülő-pótköcsigvetist.

— A repülésről jut eszembe. Olvasta, hogy Pápa kapitány lezuhant a próbarepülésen?

— Sajnáltam is nagyon, ma már elképzeltem, hogy ha átrepül az óceánt, akkor a mi városunk felett is el fog repülni, mer' már régen nem járt mifelénk óceánrepülő. Gondolom, jobb lett volna, ha Hughes után gyűtt volna gépével, akkor nem téveszthette volna el az utat.

— Mondja öregem, olvasta, hogy Japán és a Szovjet között újabb konfliktus támadt?

— Én csak azt olvasom, hogy a moszkvai japán követ minduntalan felkeresi Litvinovot, oszt felkéri, hogy vonják vissza a csapatokat, mire két órájig vitatkoznak, oszt Litvinov aszongya, hogy sajnálja, de nem teheti. Mijután pedig ez naponta megismétlődik, úgy láccik, hogy a Szovjet is csak úgy akarja visszavonni a csapatokat a mándzsú hátárul, mint Musszolinij Panyol-országból.

Nehezen megy a gyapjus gazdák tömörítése

Satu-Mareról jelentik: Piersec Stefan dr. vármegyei főállatorvos értekezletre hívta össze a vármegye gyapjus gazdáit. Az értekezleten szindikátus megalakítására tett javaslatot és a gyapjus gazdák közönyét a szindikátus alakításával szemben érthetetlennek tartotta. — A szindikátusnak ugyanis — mondotta — az a célja, hogy közös egyesületbe tömörítse a gazdákat és különösen a merinó juhtenyésztés elősegítésével vigye előre a gazdák érdekét. Ezenkívül a gyapjuértékesítés terén is hasznos szolgáltatást kíván tenni a gazdáknak. A szindikátust a gazdák távolmaradása miatt nem lehetett egyelőre megalakítani. Az alakuló közgyűlést későbbi időpontra halasztották.

Mit irt volna az ujságíró

ezelőtt háromszáz évvel?

A Nap király születésének 300-ik évfordulóján „egykoru“ ujság jelent meg

Páris, július 19. XIV. Lajos, a „Napkirály” születésének háromezredik századik évfordulója alkalmából ötletes ajándékkal lepte meg olvasóit egy népszerű francia ujság, a Paris Soir. Rendes kiadásához egy külön lapot mellékel, mely 1670 július 10-ről van keltezve s a mai ujságírás stílusával mutatja be a Napkirály uralkodásának egy napját. Az első oldalon nagybetűs cím hirdeti:

„Kevesebb adót fogunk fizetni”.

Az alcimek:

„Colbert ur, a pénzügyi főfelügyelő azt ajánlja a királynak, hogy a legközelebbi költségvetést hatvan millió livre-re csökkentse.

És: „Bizonyos, — írja Colbert, hogy Felséged a legnagyobb király, de tizszer annyit gondol a háborúra, mint pénzügyeire”.

Ugyancsak nagy cikk tárgyal egy aktuális bűnügyi szenzációt.

„Brinvilliers márkiné valóban megmérgezte-e magát, apját és fivérét?”

Még egy nagy bűnügyi eset foglalkoztatja a régi-új hirlapot: vajjon Henriette angol hercegnő, Monseigneurnek, a király fivérének a felesége természetes halállal halt-e meg? Párisban és Londonban ugyan is olyan hírek járnak, hogy a hercegnőt megmérgezték...

Királylátogatás.

Királylátogatásra készült Páris 1670. júliusában is, akár most. „Öfelsége II. Károly közeli ünnepélyes látogatása fogja megpecsételni Franciaország és Anglia barátságát” — hirdeti egy lap. Egy idő óta másról sem beszélnek a városban, mint arról, hogy Öfelsége II. Stuart Károly angol király meglátogatja királyunkat, XIV. Lajost. Mi igaz ebből a hírtételésből? Nem tudunk sem megerősítést, sem cáfolatot kapni. De az esemény nem látszik valószínűtlennek. Mindenesetre logikus következménye volna annak a tudós és finom diplomáciai kampánynak, amelynek érdeme, külügyi államtitkárunké, Hugues de Lionné-é és a nemrég elhunyt orléánsi hercegnéé s amely alig egy hónapja a doveri szerződés aláírásához vezetett”.

A lap „szabad vélemények” rovatában, mely különben

Flandin, Churchill, Eden cikkeit szokta tartalmazni, Gilles de Flanel „parlamenti tanácsos” fordul merészen lendületes cikkben a királyhoz: „Felség, mérsékelje versaillesi kiadásait! Az utókor nem fogja látni a palotát s mit fog gondolni az ön egyensúlytalan költségvetéseiről?

**Hogyan halad az orvos-
tudomány.**

A legújabb orvostudományi
felfedezés: a galambtrágya
több új érdekes alkalmazása.

„Az orvostudomány napról-napra halad” — állapítja meg a cikk, azután közli az új galambtrágya receptet, mely különösen a vese tisztítására és kóliká ellen hatásos: „Vegy galambtrágyát és árizsmagot, mindegyikből négy-négy unciát, tégy hozzájuk két uncia friss narancshéjat, önts az egészre 4 font jó burgundi bort, áztasd 24 óra hosszat, aztán párold el a folyadék két harmad részét. A párlatot palackokban őrizd meg”.

IPAROS UJSÁG

IPAROS ÉLNI AKARSZ?

Az a lankadatlan harc, melyet az iparosság vezetői fáradhatatlanul folytatnak az össziparosság érdekében eredményekkel kecsegtet. A Sighişoara-n tartott országos „Iparos Front” előkészítő bizottsági ülésén láttuk, hogy azok, akik az iparosság érdekeinek védelmét már hosszú évek óta igyekeznek előre vinni, most amikor az új alkotmány folytán csakis az érdekképviselések kiküldöttei szólhatnak bele az ország vezetésébe, mindent elkövetnek, hogy az iparosság számarányához mértén kellő képviselőlethez jusson a parlamentben. Szükséges ehhez minden iparosönmaga iránti kötelességének felismerése, mely abban kell megnyilvánuljon, hogy úgy szól val, mint tettekkel s ha kell anyagi áldozatokkal is tegye lehetővé az iparosság jobb jövő-

Ez alkalommal elvárjuk minden iparostársunktól, hogy kísérelje figyelemmel murkáinkat, vegyen intenzíven részt az ipa-

rosszszervezetek életében, érezze
át ennek fortosságát, mert
csak így tudja biztosítani úgy
a maga, mint a családja jövő-
jét. Bíráljon tárgyilagos kriti-
kával, de legyen fegyelmezett
a hozott határozatokkal szem-
ben. Legyen áldozatkész, akkor
amikor azt látja, hogy a kis-
hitűség, úgy az egyéni, mint a
társadalmi életben a legvesze-
delmesebb kórokozó. Bizzon és
reméljen és ha kell, harcoljon
kitartással az igazáért. Nem-
törődőmségével re legyen el-
lensége önmagának, de legyen
öntulatos harcosa egy szebb,
egy jobb, egy igazabb iparos-
jövőnek.

KATZ HERMANN

az „Építőiparosok Szövetsége” alelnöke, mint az országos „Iparos Front” szervezőbizottságának tagja.

A női- és férfiszabók országos kongresszusa

Lázás készülődések, mely a szabóiparban folyik, csak jó példa lehet városunk iparos társadalmának. Közeledik azon ünnepnap, melyen a szabóiparosok az ország minden részéből, mint egy család gyűl egybe városunkban, hogy ezen összejevetelünk, illetve országos szabóiparos kongresszusunk minél tágabb teret nyerjen.

Nem fér kétség, hogy ezen mozgalmunk, mely a szabóipart van hivatva előmozdítani az ország szabóiparosai megértik az idők szavát és a kongresszusonkon hatalmas táborban fog felvonulni. A küldendő

leveleket kérjük Weisz Sámuel
Oradea, Str. Nic. Iorga 21. ci-
mére.

Az oradeai „Építőiparosok Szövetségének” hírei

Az Építőiparosok Szövetségének Vas- és Fémiparosok Szindikátusa folyó hó 20-án gyűlést tartott. Singer Endre szindikátusi elnök miután megnyitotta az ülést, kegyeletes szavakban emlékezett meg Ófelsége Mária királynő elhunytáról, majd a szindikátus egyhangú határozata alapján kimondotta, hogy a királyi ház és az ország gyászában igaz hűséggel vesz részt a szindikátus. Ezután az elnök a gyász jeléül az ülést 5 percre felfüggesztette.

A Kisiparos Liga hírei

— Folyó hó 20-án, szerdán este a Kisiparos Liga ügyvezető bizottsága gyászülést tartott.

— A Kisiparos Liga otthonbizottsági elnöke felkéri minden Ligához tartozó szindikátus elnökségét, hogy az otthonbizottság bővebb megszervezése céljából 3—4 tagot delegálnak szíveskedjenek.

— A férfiszabó iparosok fo-
lyó hó 25-én, hétfőn este
órákor taggyűlést tartanak.

Felhívás! Ezúton hozzuk az igen tisztelt tagjaink tudomására, hogy tekintettel a nyári szezonra, valamint iparostársaink elfoglaltságára szindikátusi üléseinket a további intézkedésig felfüggesztettük. — **Elnökség.**

A KIRÁLYVÁRÓ PÁRIZSI UCCA...

Páris, július 17.

Jövőre lesz csak százötven éve annak, hogy a Bellville, Menilmontant, Place d'Italie, Faubourg St.-Martin elkeseredett, lázas, rajongó tömegei fegyvert ragadtak a szabadság kiharcolására. A la Bastille! A la Bastille! Férfiak és asszonyok, aggastyánok és gyermekek verődtek önfeláldozó menetbe: vagy lerombolják a régi börtönt, ahol századokon át a szabad és tiszta szellemek szenvedtek, vagy elpusztulnak. A la Bastille! A la Bastille! Külön hadoszlopokba fejlődtek a kádárok, takácsok, lakatosok, szücsők, kereskedők, külön menetbe a perifériák furiaszerű asszonyai, külön vonultak fel a gyermekek. Mindenkinek puská, vagy kard, vagy kanóc a kezében, a la Bastille! A la Bastille!

... A nyílt utcán ömlik a bor és a sör...

Eredetileg úgy tervezték, hogy a következő évben a másfélszázados évforduló alkalmából rendkívüli ünnepségeket rendeznek majd. Ám az a lázas, és véres korszak, amelyet élünk, beleszólt a tervezésbe: Páris népe nem várta be a hivatalos programot, hanem minden bejelentés nélkül, ösztönös viharzással kitódult az utcákra és már harmadnapja olyan világraszóló, szűnni nem akaró, trópusi lelkesedéssel tüntet és mulat, mint aki tudja, hogy nincs idő várakozni, hanem meg kell mutatni azt, hogyha Európa vissza is süllyed a barbarizmusba, Franciaországban él és hat az örök július 14 szelleme!

A külföldiek özönlése már egy héttel ezelőtt megkezdődött. Ez a júliusi ünnep, a „katorzszütye” ugyanis nemcsak a franciák csudálatos emléknapja, hanem az egész szabad és polgárosult Európáé. Másfélszáz évvel ezelőtt, a Bastille lerombolása után az Alkotmányozó Nemzetgyűlés nyolctagú bizottságot nevezett ki Franciaország új közigazgatásának tanulmányozására. Vajon mit javasolt ez a bizottság? Talán azt, hogy a franciák jogokat kapjanak? Nem! Hanem azt, hogy az

emberiség kapjon jogokat.

Nem Franciaország, hanem a világegyetem felszabadulásának fáklyáját gyújtotta meg Páris népe 1789-ben.

Nem csudálható hát, ha ma,

ség tiltakozásaképpen, a franciákkal:

Si j'avais su dans ce temps là, ah!... ah!...

Oh ma bella Catarina, ah!... ah!...

... Hajnalban csupa mámor Páris...

amikor Európa javarésze elmerülni látszik a rabszolgaság és az önkény mélyeiben, Páris százezer meg százezer külföldi öntötte el, hogy együtt táncoljon az utcákon a franciákkal. Napok óta még fekvőhelyet sem lehet kapni ebben a négymillió metropolisban, minden zug minden asztal és minden szék foglalt.

... a holdvilágban dolgozik a trapézban...

S harmadnapja a zenés és táncos éjszakai forgatagban angolok, svédek, magyarok, norvégok, bulgárok, kínaiak, négerok verődnek csoportokba, együtt keringenek a párisi sanszonok melódiájára az esőtől csuszós aszfalton s fajelméletek kongói uralmának idején mindenszínű, mindenvallásu és mindenrendű polgárai e földkerekségnek együtt énekelik, az egyenlőség és testvéri-

A nagy boulevardon egy vak harmónikás már három évszaka egyfolytában a „marseillyez”-t játsza, a szabadság himnuszát. A franciákkal elegyedve az öt világrészről ideverődött menekültek veszik körül, németek, osztrákok, japánok, abesszinek, malájok, perzsák, együtt mindenki, sárgák, feketék és fehérek s közösen követik a vak zenészt, aki busan és tehetetlenül huzza a forradalom zsol-tárát.

Amely százötven évvel keletkezése után időszerűbb lett ebben az ostoba Európában, mint valaha.

Ez az egy évvel előbbre hozott százötvenéves jubileum regényessé festette a párisi utcákat. A kocsiközlekedés már

est 9 órakor abbamaradt, mert a milliós tömeg minden talpalattnyi helyet elfoglalt. — Csupán a hatalmas kamionokra szerelt mozgósínpadok rohanhattak tova, egyik negyedből a másikba. A szélesebb tereken néhány percre megállottak s Franciaország legnépszerűbb művészei, Tino Rossi, Chevalier, Mistinguett s százán mások, az Opera és a Comédie Française művészei éppen úgy, mint a Casino de Paris táncosai, ingyenes előadásokat rögtönöztek a megittasult népnek. A járdákon éjtermet varázsoltak elő, millióliterszámba ömlött a bor és a sör, a kapu alatt pecsenye pirult, az utcasarkokon fantasztikus öltözékekben bűvészek vesztegették tudományukat százezer színes lampion a ház sorok között s ezer zenekart huzza mindenütt. A szabad ég alatt vándor artisták mutogatják magukat, a holdvilágban szőke démon dolgozik a trapézban, míg alatt egy rokokóba bujt kislány buzgón tányé-

... A nagy boulevardon egy vak harmónikás...

rozza a soukat. Hajnalban csupa mámor Páris, a július 14 kábulatba önti el, a másfélszázados jubileumé, amelyet egy évvel előbbre hozott, mert lehet, hogy jövőre már nem a bor fog ömleni, hanem a vér.

Tiltott szekta-tüntetés egy aradmegyei temetésen

Váratlan bűrügyi fejlemény nyel ért véget az aradmegyei Mocrea községben Damb Florija 14 hónapos leány temetése. A fiatal gyermek néhány rapallal ezelőtt halt meg. Halála a községben általános részvételt váltott ki s ezért a temetésen sokan jelentek meg. A temetési szertartás során az elhunyt apja, Damb Augustin és hét férfi ismerőse a törvényileg tiltott, ugynevezett reszketős vallási szekta előírásai szerint énekeltek és a pentakosztalistaszertartása szerint akarták Damb Florija földi maradványait eltemettetni. Az esetről

valaki értesítette a csendőrséget, ahonnan intézkedtek. — Damb Augustin és hét társának őrizetbe vételéről s a le tartóztatottak ellen megindították az eljárást.

„VULCAN” tégla gyárban

Calea Iuliu Mania
prima idei égetésű kézi
tégla minden
súlyban kapható. Kút
tégla is raktáron.

Róma, július 23. A középeurópai kupabizottság ma hozta nyilvánosságra a június 26., a július 3. és 10-iki mérkőzések rendetlenségei miatt kiszabott büntetéseket. E szerint a zágrábi HASK-ot a közönség bíróellenes magatartása miatt 1000 dinárral sújtották. Hasznló okokból a Ferencvárost, a június 3-án a Zsidenicával történt mérkőzés rendellenességei miatt 150 pengőre és a Ripensiat szintén ugyanezen okból a július 10-iki mérkőzéssel kapcsolatban 7000 lei büntetésre ítélték. A középeurópai kupabizottság figyelmeztette Polgárt, a Ferencváros játékosát, valamint Toldy, a Ferencváros másik játékosát, akit külön 50 pengő pénzbüntetésre ítélték Barlassina bíróval szemben tanúsított fegyelmezetlen magatartása miatt. A milánói Ambrosianát a bizottság két hónapra felfüggesztette gyenge szereplése miatt.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

Harminchat, levelét későn
vettem, szeretettel várom
ugyanakkor hétfőn jelzett he-
lyen. 3013

Lapárusokat és bevezetett helyekre lapkihirdőkat úgy helyben, mint vidéken, jó jóvedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Elsőosztályu összeállítók, tűzönők, és gyakorlott serfólónő, azonnalra felvétetik. We-Ego cipőgyár, Str. Horia 12. 3002

Keresiünk fiatal molnárségé-
det azonnali belépésre. Cim :
László, Sânnicolau, jud. Bihor.
2991

Biciklizni tudó, megbízható
beltisztogató felvesszünk. Cím. a
kiadóban. 2996

Cipészsegédeket állandó vá-
sári munkára felvesz Demian,
Str. Alexandri 53. 3027

Kifutófiu 18 éven felüli fel-
vétetik, Czillér áruháza. 3014

Fiatál, perfekt főzni tudó
mindenest felveszek, jó bizo-
nyítvánnyal. Cim a kiadóban.

Egy fiatal kovácssegéd fel-
vétetik. Str. Horia 9. 3016

Gyakorlott serfólónőt, var-
rott férfi munkást, egy ügyes
boltiszolgát felvesz Muhary,
Avram Iancu 9. 3015

Befőzéshez hólyagpapír és celophan papír kapható a Pásztor Ede cégnél, Piata Mihai Viteazul 4. 2668

Háborus pazarlás az az 550 milliárd lei amit eddig a japán kormány a kínai hadjárat táplálására költött. Anton Dumitru a „Lumea Românească”-ban ezzel kapcsolatban felteszi a kérdést, hogy vajjon kinek az érdekeit szolgálja ez a hatalmas befektetés. Feleletében a következőket mondja: „a befektetett 550 milliárdot a japánok csak akkor tudják visszaszerezni, ha új politikai változás áll be, azonban addigra japárainak nyoma sem lesz Kínában. Mit lehetett volna ezzel szemben megvalósítani ebből az összegből, ha a sok véres és haszontalan sikek helyett ténylegesen a japán nép érde-

Kis magánház olcsón eladó.
Str. Vasile Stroescu No. 75/b.
3018

Eladó, vagy bérbe adnám 4
járatu malmot, 15 hold föld-
del Oradea mellet. Moară Borș
jud. Bihor. 3019

Cukrárszoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírszalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

Eladó két szoba, konyhás
ház Str. Constantinescu 24. Co-
lonia Köblös. 3026

Ritka alkalmi vétel. Eladó ház háromféle bevezetett üzlettel, öregség miatt, vételhez 500 ezer szükséges. Telefon 1478 3021

Eladó ház italméréssel, be-
rendezéssel 130.000 leiert, hol-
rövid időn belül piac lesz. Co-
lonia Iosia 1. ucca 28. 3022

Eladó kis magánház. Kertváros folytatása. Str. Arhitectilor 24. 3026

Magánház elutazás miatt sü-
gösen eladó. Ügynökök díjaz-
tatnak. Str. Pascal No. 1. Co-
lonia Györki. 3023

Küldje születési dátumát, ingyen kap grafológiai analízist. Szerencsés számot. „Corvino” Cluj. Mico 4. 3025

Idős, egyedülálló férfi vagy nő, kinek némi vagyona van nyugodt otthonra találhat. — Cim megtudható a Sonnenfeld papírüzletben, Oradea. 3024

keit szolgáló művekbe fekteték volna be. Számoljátok meg a japán szegénységet és osztályokat el vele az 550 nehéz milliárdot: mindenkire egy kis vagyron jutna. De a japán kormány nem a nép javát akarta szolgálni, mert arra még egy félmilliárd is sok lett volna részéről. Kiért tehát a Kínában folytatott háború? A japán népért? azért a generációért, melyet haszontalanul, lelkiismeretlenül küldenek véresen elpusztulni a kirai frontokon? — Így nem lerne meg a lakosságnak az anyagi előnye sem. A valóságban a háborút csak a nép kevésszámú, de elszánt elhódítói óhajhtják és csinálják,

kik végeredményben az egye-
dülő haszonélvezői az általuk el-
indított háborúnak. A nagy tö-
meg elpusztul és nyomorban
vázlik el, megcsalva, kifosztva,
még attól a kevéstől is, amije-
n-aradt, az életétől. 550 milli-
árd lei... Mennyi szépet és jót
lehetett volna ezért a natalmas
összegért megvalósítani. Hány
iskolát, könyvtárat, kórházat
lehetett volna építeni? És a
valóságban mennyi bűnt, vé-
res áldozatokat megkövetelő
bűnt követtek el ezen a pén-
zen.

VASÁRNAP

BUCUREȘTI. Ófelsége Mária anyakirálynő temetésének helyszíni közvetítése. — A rádió a nemzeti gyászra való tekintettel műsort nem ad.

BUDAPEST I. 9.45 Hírek.
10 Unitárius istentisztelet. 11
Református istentisztelet. 12
Egyházi ének és szentbeszéd a
Thököly-uti Szent Domonkos-
rendi plébániatemplomból. —
13.20 Pontos időjelzés. 13.30
Budapesti Hangversenyzenekar.
14 Előadás. 15 Hanglemezek.
16 Gazdáknak. 16.45 Cigány-
zene. 18 Felolvasás. 18.30 Zon-
goraszámok. 19 Csevegés. 19.30
A rádió szalonzenekara. 20.30
Előadás. 21.10 „Háry János”.
Az Operaház előadásának köz-
vetítése a Szegedi Szabadtéri
játékok keretében. 22.50 Hírek
1.05 Hírek külföldi magyarok
számára.

HẾTỒ

BUCURESTI. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.15: Kamarazene lemezek. 20.20: A rádiózenekar műsorának közvetítése. 21: Felolvasás. 22.10: Munteanu Zsófia énekel. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglő zene. Majd hírek közvetítői külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna
Utána gramofon. 8.20 Étrend
11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felol
vasás. 12.10 Vízjelzőszó
13 Déli harangszó. 13.05 Ének
és hegedűszámok. 13.30 Hírek
14.20 Pontos időjelzés. 14.30
Cigányzene. 15.35 Hírek. 15.45
Árfolyamhírek. 17.15 Diákfel
óra. 17.45 Pontos időjelzés. 18.15
Tárclemez. 18.45 Felolvasás
19.15 Rendőrzene. 20.45
Csevegés. 21.10 Regő-est 21.55
Hírek. 22.10 Közvetítés a film
studióból. 22.55 Időjárásjelen
tés. 23 Hanglemez. 24 Hírek
angol és francia nyelven. 24.15
Cigányzene. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PÁSZTOR ED
CÉGNÉL ORADEA